

wtorek, 28.03.2023

## Czas Zaborów

Ksiądz Mikołaj Żmijewski. Urodził się 10 grudnia 1771 r. w Lipowcu Podbornym. Uczył się w szkole Ojców Reformatów w Żurominie, a w 1793 roku został przyjęty do seminarium w Pułtusk. Studia ukończył w 1796 r. przyjmując święcenia kapłańskie i został skierowany do pracy w Szreńsku jako wikariusz. Był tam 2 lata. W 1799 roku otrzymał zarząd parafię w Gradzanowie, choć jeszcze do 1803 r. pełnił funkcję wikariusza w Uniecku. Od 1803 r. był proboszczem w Gradzanowie, gdzie pracował do końca swego życia. Zmarł w 1819 roku w Gradzanowie w wieku 47 lat życia i 22 lat kapłaństwa. Pochowany jest w Gradzanowie.

Jako proboszcz w 1810 r. zorganizował misje parafialne. Naprawił organy, dzwonnice i dbał o księgi parafialne i księgi Stanu Cywilnego. Rozwijał też gospodarstwo proboszczowskie.

Ks. Władysław Saturnin Krajewski. Urodził się 29 listopada 1863 r. w Rumoc. Wstąpił do seminarium w Płocku 1 września 1883 r. a święcenia kapłańskie przyjął 15 czerwca 1889 r. w Płocku. Jako wikariusz pracował w Brańszczyku, Karniewie i Pułtusk. Samodzielną placówkę otrzymał w roku 1896 r. w Szpetalu pod Włocławkiem, a następnie w Tłuchowie (1902). W roku 1903 pracował w Zegrzu, zaś 11 stycznia 1908 roku został proboszczem w Opinogórze, gdzie pracował do końca życia.

Zmarł 8 marca 1908 r. w Opinogórze i tam został pochowany. Miał 45 lat, w tym 19 lat jako kapłan.

Ks. Stanisław Pomirski. Urodził się 5 maja 1835 roku w Turzy Wielkiej w parafii Lipowieckiej, jako syn szlachecki Franciszka i Aliny Pomirskich. Pobierał nauki w szkole Ojców Reformatów w Żurominie. 7 września 1853 r. wstąpił do Seminarium w Płocku. W 1857 roku otrzymał prowizję (skierowanie do pracy) do Chamska, gdzie proboszczem był ks. Antoni Pomirski - stryj Stanisława. W roku 1858 (24 maja) przyjął święcenia kapłańskie. Skierowany został do pracy w parafii w Płoniawach, gdzie zaangażował się w pracę patriotyczną, uczestnicząc w działalności religijnej oraz społecznej. Po wybuchu Powstania w 1864 r. otwarcie włączył się w pomoc powstańcom. Współpracował z gen. Zygmunt Padlewskim, pomagając tworzyć oddziały oraz uczestnicząc w walkach jako kapelan.

Na polecenie dowódcy carskiego 1 maja wraz ze swoim proboszczem udał się do Pułtusk na rozmowy do naczelnika wojennego, gdzie został aresztowany. Przebywał w areszcie do końca maja, a następnie wraz z innymi aresztowanymi przeniesiony został do twierdzy modlińskiej. Na polecenie komendanta fortecy rozpoczęło się śledztwo. Oskarżono księdza o głoszenie kazań rewolucyjnych, szczególnie zarzucano mu kazanie podczas pogrzebu 21 powstańców zamordowanych przez kozaków w lutym 1863 r. we wsi Podoś w parafii Płoniawy. Śledztwo zakończyło się wyrokiem. Początkowo otrzymał karę śmierci, którą zamieniono wreszcie na 8 lat ciężkich robót na Syberii. 24 listopada 1863 r. wraz z innymi więźniami został przewieziony do Tobolska na Syberii, gdzie znalazł się 26 grudnia tego roku. Przez kilka lat, zakuty w kajdany pracował w Siwakowej, potem budował barki na rzece Amur a przez dwa i pół roku przebywał w kopalni srebra z Akatni.

tzw. posielenia, czyli sprawdzania więźniów i przygotowania do zamknięcia kary. Pozwolono mu w 1875 r. zamieszkać w europejskiej części Rosji. Mimo monitów biskupa płockiego Kacpra Borowskiego, nie zwolniono ks. Pomirskiego z zesłania. Dopiero w kwietniu 1890 roku zezwolono mu na zamieszkanie w Kijowie, a także pozwolono sprawować funkcje kapłańskie. Pracował w Kijowie przez 30 lat jako misjonarz. Otoczony był wielką czcią i szacunkiem przez Polonię. W Kijowie obchodził 50-lecie a następnie 60-lecie kapłaństwa. Biskup Łucko - Żytomierski Karol Antoni Niedziałkowski (rodzina pisząca się korzeniami z Niedziałek koło Mławy) oznaczył go godnością kanonika kapituły Ołtyckiej.

W roku 1919 bolszewicy, za działalność kapłańską wobec Polaków aresztowali 84-letniego kapłana. W więzieniu przebywał około miesiąca. Wypuszczony na wolność w maju 1919 r. wraz z Wojskiem Polskim wrócił do Kowalewka na Mazowszu i zamieszkał w Szreńsku. Był świadkiem najazdu bolszewików w 1920 roku. W roku 1923, w 65-lecie kapłaństwa, otrzymał od Prezydenta Polski Stanisława Wojciechowskiego order Polonia Restituta.

Zmarł 6 grudnia 1929 roku w 94 roku życia i 71 roku kapłaństwa. Pochowany został w Dąbrowie Mławskiej w rodzinnym grobowcu. Poniżej, w galerii, przedstawiamy kilka portretów księdza Pomirskiego, a także skany kilku listów pisanych z zesłania oraz skany nekrologów z prasy polskiej z roku 1929. Jest też zdjęcie nagrobka rodzinnego. Listy zaczerpnięte są z dzieła Biskupa Sufragana Sandomierskiego - okładkę zamieściliśmy w galerii.